

Dārta Divāne

KULTŪRAS UN RADOŠO INDUSTRIJU KONCEPTA ATTĪSTĪBA UN IZPRATNE LATVIJĀ

Radošās industrijas nenoliedzami ir salīdzinoši jauna un aktuāla tēma gan pasaulē, gan arī Latvijā, jo kopš 2005. gada radošo industriju tematika tiek iekļauta dažāda līmeņa politikas plānošanas dokumentos, tiek veikti pētījumi, meklēti piemērotākie radošo industriju finansēšanas modeļi u. tml. Radošo industriju sektora nozīmi tautsaimniecībā nosaka arī tas, ka tradicionālo ražošanu aizvien vairāk aizstāj pakalpojumi un inovācijas, kur būtiska loma ir radošumam un jaunrades spējām. Taču jāņem vērā, ka radošās industrijas kā sektors nav statisks veidojums, sektora attīstībai nav piemērojams kāds universāls paraugs, ko varētu attiecināt uz jebkuras valsts tautsaimniecības modeli. Šā pētījuma mērķis ir, pirmkārt, raksturot radošo industriju sektora attīstības galvenās iezīmes un noskaidrot tā izpratnes dinamiku vēsturiskā un mūsdienu kontekstā; otrkārt, atklāt radošo industriju koncepta interpretāciju neviennozīmību dažādās sektora attīstībā iesaistītajās grupās.

Radošo industriju kā sektora specifika ietver fleksibilitāti, kas ļauj šim uzņēmējdarbības modelim pielāgoties konkrētām valstīm, konkrētām situācijām vai ekonomikas modeļiem. Ņemot vērā, ka radošo industriju jēdziena izmantošana noteiktu kultūrekonomisku, uzņēmējdarbības u. c. aktivitāšu apzīmēšanai Latvijā ir nesena parādība, vēl nav pilnībā veidojusies vienota izpratne par šo jomu. Radošo industriju sektora problemātikas nesenā ienākšana Latvijas politikas darba kārtībā un to mainīgā darba ir vairojusi dažādo šajā sektorā iesaistīto pušu izpratnes atšķirību. Kopš radošo industriju koncepta ienākšanas Latvijā ir notikusi akcentu pārbīde, jo, ja sākotnējos ziņojumos, politikas plānošanas dokumentos un definīcijās tika lietots kultūras un radošo industriju jēdziens, uzsvērta kultūras nozares pārstāvju loma, pārliecība par kultūras investīciju nozīmi tautsaimniecībā, tad laika gaitā radošo industriju jēdziens pamatā tiek lietots, vairs neuzsverot nozīmīgo kultūras lomu, bet inovācijas, zināšanas, eksporta spēju, ekonomisko kapacitāti arī ar kultūru tieši nesaistītās nozarēs. To apliecina arī Kultūras ministrijas (KM) 2013. gadā veiktais pētījums “Latvijas radošo industriju darbība un priekšnoteikumi nozares mērķtiecīgai attīstībai”, kurā skaidri tiek nodalītas radošās

industrijas un kultūras industrijas. Pētījumā uzdevums bija apzināt un analizēt tikai radošās industrijas, neiekļaujot kultūras industrijas, tādējādi nav iekļautas tādas mērķa grupas kā valsts un pašvaldību iestādes, kultūras iestādes un valsts kapitālsabiedrības. Ņemot vērā konkrētā pētījuma datus, jāuzsver, ka radošo industriju statistiskie rādītāji arī pierāda, ka radošās industrijas ir pelnošs sektors gan Eiropas Savienībā, gan sāk iegūt ekonomisku nozīmi arī Latvijas kontekstā. Latvijā radošo industriju sektorā darbojas 10 000 uzņēmumu, 70 000 darbinieku, apgrozījums ir 1,5 miljardi latu gadā. (Latvijas radošo industriju darbība un priekšnoteikumi nozares mērķtiecīgai attīstībai 2013.) Protams, jāņem vērā, ka attiecīgos radošo industriju statistiskos rādītājus veido plašs uzņēmējdarbības sektors, piemēram, apģērbu un apavu ražošana, bet iekļauts pavisam neliels skaits māksliniecisko un kultūrā balstīto aktivitāšu.

Analizējot kultūras industriju un radošo industriju jēdzienus vēsturiskā perspektīvā, var secināt, ka atšķirīga ir arī jēdzienu vēsturiskā izpratne. Jēdziena radošās industrijas nozīme vēsturiski ir saistīta ar jēdzienu kultūras industrija, kas pirmo reizi parādījās “Frankfurtes skolas” teorētiķu Teodora Adorno (*Theodor Adorno*) un Maksa Horkheimera (*Max Horkheimer*) darbā “Apgaismības dialektika”, kas pirmo reizi tika publicēts 1947. gadā. Autori izveidojuši pirmo kultūras industriju kritisko teoriju, uzskaitot kultūras industrijas, lai akcentētu kultūras industrializāciju un komercializāciju kapitālistiskajā ražošanā. Kultūras industrijas ir, piemēram, mūzikas ierakstu un filmu industrijas, kas patērētāju sabiedrībā attīstījušās masu kultūras ietekmē un norāda uz kultūras racionalizācijas negatīvajām sekām [Kellner]. Savukārt jēdziens radošās industrijas pirmo reizi parādījās 1994. gadā Austrālijas valdības izdotajā dokumentā “Radošā nācija” (*Creative nation*), kas bija nacionālās kultūras politikas nostādnes. Radošās un ar kultūru cieši saistītās industrijas vairs netika asociētas ar kultūras industrializācijas procesu negatīvajiem aspektiem, bet tika uzsvērts kultūras un mākslas aktivitāšu ekonomiskais potenciāls [Creative nation 1994]. Taču radošo industriju jēdziena un sektora attīstībā nozīmīgākā loma ir Lielbritānijai. Ap 1997. gadu Lielbritānijas valdība izveidoja Kultūras, plašsaziņas līdzekļu un sporta departamentu (*DCMS*), kura pakļautībā savukārt tika izveidota Radošo industriju darba grupa (*Creative Industries Task Force*). Darba grupas uzdevums bija radošo industriju definīcijas izveide un attiecīgo nozaru definēšana un kartēšana, mērot to ieguldījumu britu ekonomikā kopumā un nosakot tālākos politikas pasākumus, kas šiem sektoriem palīdzētu attīstīties nākotnē [Flew 2012: 9]. Pateicoties britu aktivitātei, radošo industriju jēdziens pēc 2000. gada tika popularizēts arī citur pasaulē. Viens no iemesliem, kāpēc radošo industriju ideja tika tik plaši pārņemta, ir tas, ka savienoti divi galvenie mūsdienu rīcībpolitikas virzieni: no vienas puses, strauji augošās informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un uz izpēti un attīstību balstītie sektori (ražošana);

no otras puses, pieredzes ekonomika, kultūras identitāte un sociālā vide (patēriņš) [Hartley, Potts, Cunningham 2013: 59].

Latvijā par kultūras saistību ar ekonomiku un tautsaimniecību sāka interesēties jau deviņdesmito gadu beigās, kad tika veikti pirmie pētījumi šajā jomā. Tika aktualizēti kultūras ekonomiskie aspekti, bet vēl netika lietots radošo industriju jēdziens. 1998. gada pētījumā “Kultūras sektora tautsaimnieciskā nozīmīguma novērtējums” pirmo reizi tika uzsvērtā kultūras nozares tautsaimnieciskā vērtība, jo līdz 1998. gadam kultūra netika izdalīta kā atsevišķa tautsaimniecības nozare. Pētījumā kultūrai tika piedēvēta jauna loma un nozīme, piemēram, tika uzsvērts, ka kultūra ir nozare, kas pati par sevi var radīt darbavietas un jaunas nozares, kā arī ir katalizators darbavietu radīšanai citās nozarēs, akcentējot, ka kultūra ir svarīga darbaspēka kvalitātes, darbaspēju un radošās iniciatīvas uzlabošanas faktors [Karnīte 1998]. 1999. gadā tika veikts arī otrs pētījums “Kultūras sektora tautsaimnieciskais nozīmīgums”. Radošo industriju jautājums Baltijā, tajā skaitā arī Latvijā, tika aktualizēts pēc 2000. gada, un nozīmīga loma bija tieši Britu padomei. Nacionālā līmenī visās trīs valstīs uzmanība radošajām industrijām tika pievērsta, kad Britu padome 2005. gadā dažādus Baltijas valstu ministrus iepazīstināja ar radošo industriju konceptu. Rezultātā arī Latvijas Kultūras ministrija izmantoja iespēju un pieņēma radošo industriju definīciju un saturu savā kultūras politikas plānā [Creative industries in Estonia, Latvia and Lithuania 2010]. Radošo industriju jautājums Latvijas publiskās politikas līmenī sāks virzīt 2005. gadā. Pats radošo industriju jēdziens kultūrpolitikas plānošanas dokumentos valstiskā līmenī Latvijā pirmo reizi minēts ilgtermiņa politikas pamatnostādņēs “Valsts kultūrpolitikas vadlīnijās 2006.–2015. gadam. Nacionāla valsts”. Radošās industrijas Latvijā ir salīdzinoši jauns un starpdisciplinārs sektors, kurā tiek apvienotas līdz šim savā starpā nesaistītas nozares, tā veiksmīgai attīstībai nepieciešama arī sekmīga starpinstitucionāla sadarbība. Galvenokārt par radošo industriju sektora attīstību ir atbildīga Kultūras ministrija (KM), sadarbojoties ar Ekonomikas ministriju (EM) un Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), kā arī šo ministriju padotības iestādes.

Briti izveidoja pirmo radošo industriju definīciju, kas noteica, ka radošās industrijas ir “tādas aktivitātes, kuru pamatā ir indivīda radošums, prasmes un talants un kurām piemīt potenciāls radīt labklājību un jaunas darbavietas, ģenerējot un izmantojot intelektuālo īpašumu”. Tika noteiktas 13 radošo industriju nozares: reklāma, arhitektūra, mākslas un antikvāro lietu tirgus, amatniecība, dizains, modes dizains, filmas un video, interaktīvās izklaides programmatūras (videospēles), mūzika, skatuves māksla, izdevējdarbība, programmatūru un datoru pakalpojumi, televīzija un radio [Flew 2012: 9,10]. Izveidojot definīciju un mēģinot nodalīt radošo industriju nozares, briti deva milzīgu ieguldījumu koncepta un sektora attīstībā, jo uz attiecīgo iedalījumu un definīciju vēlāk balstījās un atsaucās ne tikai

citas Eiropas valstis, bet arī citas pasaules valstis. Taču tagad pasaulē pastāv ne tikai dažādas radošo industriju definīcijas un atšķirīgi radošo industriju nozaru klasifikācijas modeļi, bet dažādu valstu, organizāciju praksē tiek lietoti pat atšķirīgi jēdzieni, kas raksturo radošo industriju sektoru, piemēram, izklaide un mediju industrijas, autortiesību industrijas, pieredzes industrijas, taču vairākumā gadījumu tiek lietoti jēdzieni kultūras industrijas, radošās industrijas vai kultūras un radošās industrijas. Par jēdzienu kultūras industrijas un radošās industrijas pielietojumu un piemērojamību tika runāts un diskutēts jau tad, kad briti sāka pielietot radošo industriju jēdzienu politikas diskursā 20. gs. 90. gadu beigās. Kamēr atsevišķi autori parasti ir konsekventi konkrēta termina lietojumā vismaz viena darba ietvaros, tikmēr terminu kopējā lietojumā saskatāms neskaidrs sajaukums. Dažkārt tiek pieņemts, ka radošo industriju jēdziens ir kaut kas plašāks un mūsdienīgāks, un tas aizstāj arī kultūras industriju jēdzienu. Citi autori apgalvo, ka jēdziens radošums ir pārāk plašs un neprecīzs, “atšķaida” kultūras dimensijas nozīmību, sajaucot to ar šīm industrijām, mākslīgi savienojot kultūru ar informāciju tehnoloģiju sektoriem, dažkārt pat ar zinātni. Citi savukārt atšķir kultūras industrijas no radošajām industrijām, pamatojoties uz radītāju ciešo saistību ar mākslu tās tradicionālajā izpratnē, turpretim radošajās industrijās tiek ieguldīts cilvēka radošumu, lai iznāktu saistītu ar ekonomikas sektoru [Flew 2012: 59]. Viedokļu atšķirības liecina par radošo industriju definēšanas augsto komplicētības pakāpi. Ņemot vērā šā jautājuma sarežģītību, nav iespējams konstatēt vienu pareizo kultūras un radošo industriju saistību modeli, vienu konstantu jēdzienu lietojumu, taču būtiski ir katras valsts robežās virzīties uz izpratnes tuvināšanu vismaz konkrētu problēmu risinājumu diskursos.

Ņemot vērā radošo industriju mainīgo dabu un diferencēto jēdzienu lietojumu pasaules kontekstā, autore pievērsās dažādu Latvijas radošo industriju sektorā iesaistīto grupu izpratnes pētniecībai. Ar dziļo interviju palīdzību tika iegūta informācija no septiņpadsmit informantiem. Tika intervēti četrus dažādu Latvijas radošo industriju sektora grupu pārstāvji. Intervijās piedalījās radošo industriju politikas veidotāji un īstenotāji, tajā skaitā Kultūras ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA), radošo industriju komunikācijas platformas *FOLD* pārstāvji. Pārstāvēti tika arī dažādi radošo industriju uzņēmumi (apgāds “Jānis Roze”, reklāmas aģentūra “MOOZ”, “*Aerodium Technologies*”) un radošo industriju biznesa inkubators “*Creative Andrejsala*”. Trešo grupu pārstāvēja dažādu kultūras nozaru (teātra, vizuālās mākslas, mūzikas, arhitektūras, dizaina) darbinieki. Ceturtā informantu grupa bija akadēmiskās sfēras pārstāvji, tajā skaitā Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) profesors, Banku augstskolas (BA) profesore un 2013. gada Latvijas radošo industriju pētījuma vadītājs.

Viens no galvenajiem empīriskā pētījuma jautājumiem bija noskaidrot dažādu Latvijas radošo industriju sektorā iesaistīto grupu pārstāvju izpratni par kultūras

industriju un radošo industriju saistību. Nedaudz vairāk nekā puse informantu uzskata, ka kultūras industrijas un radošās industrijas ir jānodala, pamatojoties uz to, ka kultūras industrijas ir valsts resursus patērējošas un saistās ar dotāciju saņemšanu, bet radošo industriju pamatā ir komercializācija un bizness.

Radošajām industrijām jābūt orientētām uz peļņas gūšanu... Protams, arī muzejs var būt orientēts uz peļņu, bet tā darbībā vairāk dominē citas lietas, piemēram, vēsturiskā mantojuma saglabāšana, izglītošana, tādējādi tas tiek uzskatīts par kultūras industriju.

(EM pārstāve)

Citi joprojām domā, ka radošās industrijas ir amatniecība vai bieži radošās industrijas liek vienā katlā ar kultūru, līdz ar to radošās industrijas uzskata par vienkārši subsidējamu pašnodarbošanos, hobiju. Radošās industrijas mēs skatām jau tikai un vienīgi no biznesa puses.

(Biznesa inkubatora pārstāve)

Nedaudz mazāk nekā puse informantu atzīst, ka kultūras industrijas un radošās industrijas nebūtu jānodala, un valsts dotācijas neuzskata par kritēriju, lai konkrētas institūcijas vai nozares neiekļautu radošo industriju klasifikācijā.

Protams, tiek uzskatīts, ka kultūra ir kaut kas augstāks, bet radošās industrijas ir uz ražošanu vērstas, bet tas ir mazliet mulķīgi. Piemēram, tie paši Dziesmusvētki pierāda, ka tas ir viens liels komercpasākums, tāpat ir ar Latvijas Operu un teātriem.

(Mūzikas pārstāve)

Var saukt gan par kultūras industrijām, gan radošām industrijām, jo kultūra ir radošo industriju avots; tas, kā tiek izmantotas idejas no kultūras, pārveidotas par konkrētu produktu.

(BA profesore)

Savukārt atsevišķi informanti pat piedāvā, viņuprāt, pamatotākas alternatīvas kultūras un/vai radošo industriju jēdzienam, piemēram, autortiesību industrija, pieredzes ekonomika.

Otrs pētnieciskais jautājums bija noskaidrot dažādu radošo industriju sektorā iesaistīto grupu pārstāvju uzskatus par institūciju, kurai būtu jāuzņemas galvenā politiskā atbildība par radošo industriju sektora attīstību. Ar nedaudz lielāku pārsvaru dominē viedoklis, ka galvenā politiskā atbildība jāuzņemas EM, jo radošās industrijas ir viena no ekonomikas nozarēm, kas saistīta ar kapitalizāciju un uzņēmējdarbību.

Man liekas, tas ir mazliet absurdi, ka radošās industrijas ir KM pārziņā, vajadzētu saprast, ka runa ir par kaut kādu ekonomisko pienesumu un potenciālu.

(FOLD pārstāve)

Viennozīmīgi – EM, tāpēc, ka tur varētu saprātīgāk operēt ar skaitļiem, pamatot. KM varētu būt papildfunkcijas, bet, manuprāt, KM nesaprot, kas ir radošās industrijas.

(Arhitektūras pārstāve)

Mēs neradām šo vidi, lai veicinātu radošo industriju attīstību, par to liecina tas, ka radošās industrijas kūrē KM, lai gan pēc būtības tām jābūt EM pārziņā.

(BA profesore)

Retāk pārstāvēts viedoklis, ka galvenā atbildība būtu jāturpina uzņemties KM. Šī izpratne sakņota idejā, ka radošās industrijas nodarbojas tieši ar kultūras mantojuma komercializāciju un ka kultūra ir galvenais radošo industriju pamatelements. Salīdzinoši maz informantu norāda, ka atbildība līdzvērtīgi būtu jāuzņemas gan KM, gan EM.

Es domāju, ka pareizāka ir tāda sinerģija. Tikai EM – tas ir pārāk sausi, jo mēģina visu izmērīt skaitļos. Bet ir arī jāizprot radošo industriju nemateriālais pienesums.

(LIAA pārstāve)

Daudzi informanti norāda, ka atbildībā par radošo industriju sektoru papildfunkcijas varētu veikt arī citas ministrijas, piemēram, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Ārlietu ministrija, Labklājības ministrija un Finanšu ministrija.

Trešais pētnieciskais jautājums saistīts ar dažādu radošo industriju sektorā iesaistīto grupu pārstāvju uzskatiem par kultūras nozares pārstāvju ieguvumiem un/vai zaudējumiem no radošo industriju sektora attīstības. Informanti galvenokārt norāda uz kultūras nozares pārstāvju ieguvumiem no radošo industriju sektora attīstības. Par pozitīvo aspektu piemēriem tiek minēti pašu kultūras nozares pārstāvju iespēja raudzīties biznesa virzienā un ar savu darbību un galaproduktiem gūt ienākumus, radīt peļņu. Radošo industriju sektors ir kā potenciāls darba lauks kultūras nozares pārstāvjiem, tas sniedz plašākas darba iespējas, piemēram, strādāt kādā no radošo industriju uzņēmumiem. Tā ir plašāka iespēja parādīt un pierādīt savu radošo potenciālu, kā arī kultūras nozares un radošo industriju sadarbības rezultātā abas sfēras viena otru papildina un popularizē. Informanti arī norāda,

ka tieši pat pozitīvas konkurences pastāvēšana starp kultūras sfēru un radošajām industrijām kultūras nozari padara daudzpusīgāku, kvalitatīvāku un atvērtāku dažādiem risinājumiem. Tiek pārstāvēts pat tāds viedoklis, ka radošās industrijas uzlabo ekonomisko situāciju kopumā, tādejādi valsts budžetā ir vairāk naudas, ko ir iespējams novirzīt tieši uz kultūras nozari. Taču citi informanti pauž arī pavisam pretēju viedokli. Kā vienīgais zaudējums vairākkārt tiek norādīts tas, ka kultūras nozare un radošās industrijas ir KM kompetencē, tāpēc kultūras nozare zaudē finansējumu, jo uz KM budžetu pretendē arī visi radošo industriju pārstāvji.

Ņemot vērā radošo industriju sektora atšķirības dažādu valstu praksē, ir būtiski veidot vienotu radošo industriju izpratni konkrētās valsts mērogā, taču pēc iegūtajiem pētījuma rezultātiem ir skaidri redzams, ka izpratne par radošo industriju sektoru Latvijā atšķiras ne tikai starp dažādām radošo industriju sektorā iesaistītajām grupām, bet pat vienas grupas ietvaros. Informantu izteikumos konstatējama viedokļu daudzveidība, ne tikai atbildot uz konkrētajiem pētnieciskajiem jautājumiem, bet arī sniedzot atbildes uz citiem intervijās iekļautajiem jautājumiem. Viedokļu dažādība, piemēram, atspoguļojas jautājumos par radošo industriju sektora attīstības pakāpi, radošuma un industriju elementu nozīmi, radošo industriju saistību ar kultūru un mākslām, raksturīgākajām Latvijas radošo industriju sektora nozarēm un spilgtākajiem preču, pakalpojumu piemēriem, u. tml. Pēc autores domām, būtiskākais aspekts, kas nosaka informantu radošo industriju izpratni, ir kultūras industriju un radošo industriju izpratnes specifika, jo informantu atbildes un viedoklis lielā mērā mainās no tā, vai informants radošo industriju klasifikācijā iekļauj vai neiekļauj dotētās nozares un institūcijas. Neraugoties uz politikas veidotāju mēģinājumiem dotētās nozares nošķirt no radošo industriju sektora, radošo industriju sektorā iesaistīto pārstāvju viedoklis atšķiras, līdz ar to atšķiras uzskati par raksturīgākajām nozarēm un produktu piemēriem utt. Dažādu radošo industriju sektorā iesaistīto pārstāvju viedokļu daudzveidība neliecina par vienotu radošo industriju sektora izpratni, kas neveicina sektora kopējo attīstību. Ņemot vērā, ka radošo industriju sektors un modeļi ir mainīgi un atšķirīgi dažādu valstu praksē, ir būtiski veidot vienotu radošo industriju izpratni konkrētās valsts ietvaros, kā arī aktualizēt pārnacionāla līmeņa akadēmisko diskusiju par nozares darbības pamatprincipiem un kultūras, mākslinieciskās jaunrades, kultūrpolitikas nozīmi šā sektora attīstībā. Tuvināta izpratne par sektora attīstības priekšnosacījumiem un mērķiem būtu jāveicina gan sabiedrībā kopumā, gan dažādās radošo industriju sektorā iesaistītajās grupās.

Izmantotie avoti

- Flew, T. *The Creative Industries: Culture and Policy*. London: SAGE, 2012.
- Hartley, J., J. Potts, S. Cunningham etc. *Key Concepts in Creative Industries*. London ... (etc.): SAGE, 2013.
- Hartley, J. *Creative industries*. Oxford: Blackwell, 2005.
- Australian Policy Online. *Creative nation: Commonwealth cultural policy*, October 1994. Available: <http://apo.org.au/research/creative-nation-commonwealth-cultural-policy-october-1994> (viewed 03.10.2014.)
- Creative industries in Estonia, Latvia and Lithuania 2010*. Available: <http://creativecities.britishcouncil.org/knowledge-and-ideas-bank/element/155/creative-industries-in-estonia-latvia-lithuania> (viewed 05.10.2014.)
- Karnīte, R., Ābele, D., Kubuliņa, A. u. c. *Kultūras sektora tautsaimnieciskā nozīmīguma novērtējums, 1998*. Pieejams: http://www.km.gov.lv/lv/doc/starptozares/petijumi/Kult_Sekt_Nozimig_1998.pdf (skatīts: 03.10.2014.)
- Karnīte, R., Kļava, M., Traubergs, M. *Kultūras sektora tautsaimnieciskais nozīmīgums, 1999*. Pieejams: http://www.km.gov.lv/lv/doc/starptozares/radosa/Kult_Sekt_Nozimig_1999.pdf (skatīts 03.10.2014.)
- Kellner, D. *The Frankfurt School*. Available: <https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/frankfurtschool.pdf> (viewed 04.10.2014.)
- Latvijas Republikas Kultūras Ministrija. *Kultūras un radošās industrijas*. Pieejams: http://www.km.gov.lv/lv/starptozares/radosas_industrijas.html (skatīts 02.10.2014.)
- Latvijas Republikas Ministru kabinets. *Informatīvais ziņojums par radošo industriju un tās politiku Latvijā*. Pieejams: <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=30353658> (skatīts 02.10.2014.)
- Personu apvienība SIA “Baltijas Konsultācijas” un SIA “Konsorts”. *Latvijas radošo industriju darbība un priekšnoteikumi nozares mērķtiecīgai attīstībai, 2013*. Pieejams: <http://www.slideshare.net/GaaKaa/latvijas-radoo-industriju-darbba-un-prieknoteikumi-nozares-mrtiecgai-attstbai> (skatīts 08.10.2014.)

DEVELOPMENT AND UNDERSTANDING OF THE CONCEPT OF CULTURE AND CREATIVE INDUSTRIES IN LATVIA

Abstract

The issues of creative industries are relatively new and topical both in the world and in Latvia because the key issues connected with creative industries have been included in policy planning documents at various levels since 2005. Research on creative industries has been carried out, and funding models for creative industries have been sought, etc. We have to take into account the adaptable and evolving nature of the sector of creative industries because one universal model does not exist for creative industries. The recent emergence of the key issues of the sector on the Latvian political agenda and the evolving nature of creative industries have increased differences in understanding of the various parties involved in this sector. Since the arrival of the concept of creative industries in Latvia, a shift of emphasis has taken place because the initial reports and policy planning documents used the notion of culture and creative industries, and emphasised confidence in the importance of cultural investment in economy. However, recently the notion of creative industries is used more often, and a distinction is made between creative industries and culture industries at the political level. After conducting her research on the specific understanding of the creative industries sector by various parties involved in the sector, the author of the paper came to a conclusion that there is an apparent plurality of opinions. Thus, there are differences in understanding the questions of creative industries among various parties involved in the creative industries sector; the opinions also differ within the same party. The understanding of culture and creative industries often differs from the policy framework for creative industries. It does not promote a common understanding among creative industries, and it hinders the overall development of the sector.

Keywords: *creative industries, culture industries, culture and creative industries, creativity.*